

Udvalget udtrykker sin kraftige misbilligelse af, at valgbestyrelsen for Randerskredsen ikke har været opmærksom på de gældende regler for udformningen af stemmesedler, hvilket valgbestyrelsen har erkendt i sin skrivelse af 6. december 1973, så meget mere som netop disse bestemmelser er fremhævet i indenrigsministeriets valgcirculære.

Ved den nærmere bedømmelse af sagen har udvalget indgående overvejet følgerne af stemmesedlens udformning.

Som en begrundelse for en forkastelse af valget i Randerskredsen er navnlig fremhævet det foran anførte om stemmesedlens uoverensstemmelse med de fastsatte regler.

Som begrundelse for en godkendelse af valget i Randerskredsen er bl. a. anført, at tilsvarende stemmesedler anvendes ved kommunale valg, og at vanskeligheder ved forståelsen af stemmesedlen synes at blive ubetydelige, hvis vælgeren sammenligner med andre rubrikker på stemmesedlen, hvor sideordnet opstilling (og klamme) ikke findes. Hertil kommer, at over halvdelen af de personlige stemmer, der er anført ved kryds til venstre for Søren B. Jørgensens navn, skulle være forkert anbragt for at ændre resultatet af valgets opgørelse, og at der er tale om et problem, der alene angår udpegningen af kandidater inden for samme parti, og som ikke har medført forrykkelse af mandatfordelingen partierne imellem. Endvidere er anført, at et omvalg ikke alene kan få virkning for det pågældende parti, men også kan få virkninger for de øvrige partier i den pågældende kreds såvel som for den samlede fordeling af tillægsmandaterne for hele landet. Flertallet lægger særlig vægt på, at et omvalg således ville kunne medføre andre og måske større tilfældigheder og urimeligheder.

Som en tredje mulighed har udvalget drøftet, hvorvidt man kunne henregne de til venstre for kandidatnavnet anførte stemmer, til stemmer, der ikke med sikkerhed kan henføres til en bestemt kandidat, jfr. valglovens § 39, og som i så fald efter valglovens § 39, stk. 3, litra b, skulle anses for at være partistemmer. Imod dette er anført, at man i så tilfælde ville tilsidesætte 1879 vælgeres ønske om at afgive personlig stemme.

Et flertal i udvalget (socialdemokratiets, venstres, det radikale venstres, det konser-

vative folkepartis, centrum-demokraternes, socialistisk folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) finder, at de foran nævnte grunde må føre til, at valget i Århus amts 6. opstillingskreds, Randers, godkendes, men flertallet henstiller samtidig til indenrigsministeren, at den begåede fejl alvorligt påtales over for valgbestyrelsen.

Et mindretal inden for flertallet (Poul Dam) ønsker som begrundelse for sin tilslutning til flertallets indstilling yderligere at anføre følgende:

Den situation, der er blevet skabt ved den helt utroligt skødesløse udformning af stemmesedlen i Randerskredsen, lader sig ikke aflære på nogen tilfredsstillende måde.

Hvis man vælger at betragte de omstridte personlige stemmer som partistemmer, gør man uret mod det ukendte, men formentlig ret store, antal vælgere, der har ment at stemme korrekt personligt på Søren B. Jørgensen.

Hvis man uden videre godkender valget og opgørelsen heraf, er man nær ved at instituere, at det er uden betydning, om de gældende regler om stemmesedlers udformning overholdes.

Hvis man dekreterer omvalg, vil et betydeligt antal mandater kun kunne godkendes foreløbigt med den følge, at den i forvejen vanskelige parlamentariske situation forbliver uafklaret i flere uger, samtidig med at et omvalg af denne art næppe kan undgå at få en så speciel karakter, at det synes betænkeligt at lægge de ved omvalget konstaterede stemmetal i Randerskredsen sammen med de stemmetal, der konstateredes den 4. december i resten af Århus amt og i landet som helhed.

Mindretallet må efter overvejelse af disse faktorer akkviescere ved godkendelsen af valget, men må samtidig understrege, at dette indebærer en konstatering af, at den gældende valgordning ikke rummer plads for omvalgsinstitutet. Siden 1920, da den nuværende valgordning udformedes i sine hovedtræk, har der aldrig været afholdt omvalg, og et sådant har næppe nogen sinde været overvejet for alvor. Der har således ikke tidligere været anledning til at gå dybere ind i omvalgsproblematikken, som har været behandlet helt hypotetisk i litteraturen, ligesom det må anses for tvivlsomt, om valg-